

Onveilig medicijngebruik

Quote

"Huisarts: "Ik begrijp maar niet waarom mijn patiënt niet vooruit gaat, we hebben alles toch goed besproken!?""

De feiten

- Naar schatting 30-40% van de Nederlandse bevolking neemt de voorgeschreven geneesmiddelen niet of niet goed in. Vaak zijn deze patiënten laaggeletterd of anderstalig.
- Ongeveer 10 % van de bevolking is laaggeletterd.
- Twee derde daarvan is van autochtone Nederlandse afkomst.
- Laaggeletterdheid kost de gezondheidszorg een hoop geld - €127 miljoen per jaar -, deels te wijten aan groter zorggebruik als gevolg van onjuist medicijngebruik.

Wat is het probleem?

Laaggeletterde patiënten kunnen wel lezen maar begrijpen de mondelinge en schriftelijke (bijsluiters, folders en op internet) informatie vaak niet.

Laaggeletterden weten vaak niet:

- waarom zij een geneesmiddel moeten innemen.
- wat het effect van het geneesmiddel is .
- wat de eventuele bijwerkingen zijn.

Ook hebben deze patiënten grote moeite met:

- het correct innemen van geneesmiddelen: tijdstip, dosering, wijze van inname.
- met veranderingen in uiterlijk of merknaam van het geneesmiddel.

Patiënten verbergen hun laaggeletterdheid – vanuit schaamte - vaak achter smoezen als:

- "Ik ben mijn bril vergeten"
- "Ik zoek het straks thuis wel even uit."

Hierdoor komt de professional er vaak laat achter wat het probleem is.

Wie loopt er risico?

- 0 - 20 jaar - 20 - 40 jaar - 40 - 60 jaar - 60+ jaar

Patiënten van elke leeftijd, maar met name ouderen, lopen risico.

Extra risico lopen laaggeletterden en mensen met beperkte beheersing van het Nederlands.

Ongeveer 10 % van de bevolking is laaggeletterd. Laaggeletterdheid gaat vaak – maar niet altijd- samen met

laagopgeleid zijn.

Hoe wordt het erger? Kan het worden voorkomen?

Het onveilige medicijngebruik wordt erger doordat:

- zorgprofessionals in hun toelichting vaak gebruik maken van vakjargon en complexe taal.
- bijsluiters bijzonder ingewikkeld en talig zijn.
- medicijnen in steeds wisselende vormen, kleuren en doosjes worden aangeboden, waardoor ze slecht herkenbaar zijn voor patiënten.
- mensen soms meerdere middelen tegelijk gebruiken (polyfarmacie = >5 middelen).
- niemand controleert of navraagt hoe iemand zijn medicatie gebruikt.

Conclusie

Onveilig medicijngebruik veroorzaakt veel slachtoffers, met name onder laaggeletterden en anderstaligen.

Professionals moeten daarom hun uitleg vereenvoudigen en de verpakking van de medicijnen duidelijker herkenbaar maken.

Casus: Kindje overlijdt door verkeerd gebruik medicijnen

Ouders komen met hun 6 weken oude baby naar de spoedeisende hulp. Het kindje is suf en reageert nergens op. De CT scan laat bloedingen zien in de hersenen. Bloedonderzoek wijst uit dat stollingstijd veel te lang was. Dit wijst op een gebrek aan vitamine K.

Ondanks drainage van de bloedingen overlijdt het patiëntje minder dan een dag na de opname.

Bij navraag blijkt de moeder borstvoeding te geven en de voorgeschreven vitamine K druppels zelf ingenomen te hebben. Zij heeft niet begrepen dat de druppels bedoeld waren voor de baby.

Dit had voorkomen kunnen worden wanneer er 'gecheckt' was of de vrouw de wijze van gebruik van de druppels begrepen had.

Meer informatie

Zie ook:

www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/veilig-en-verantwoord-medicijngebruik

Contactpersoon:

Joyce van Horn
j.horn@pharos.nl